

Звіт ректора НТУУ "КПІ" в Міністерстві

21 вересня 2011 року ректор НТУУ "КПІ" академік НАН України М.З.Згуровський відвідував перед Кадровою комісією Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України про діяльність університету протягом останніх семи років.

У звітній доповіді ректор НТУУ "КПІ" розповів про основні напрями діяльності колективу університету за сім останніх років, підкресливши при цьому, що робота ґрунтувалася на довгостроковій стратегії розвитку університету, основні положення якої були сформульовані ще 1993 року. Метою цієї стратегії є трансформація КПІ до рівня провідних європейських університетів з розширеною автономією, демократичними засадами управління та академічними свободами. Така постановка питання дозволила домогтися належного визнання університету як на національному, так і на міжнародному рівні. Свідченням цього – першість серед українських ВНЗ за результатами незалежного рейтингу "Компас", яку НТУУ "КПІ"

утримує впродовж трьох останніх років. Понад те, цього року університет увійшов до 4% кращих університетів світу, за престижним міжнародним рейтингом QS. Серед здобутків університету за останні роки – впровадження системи моніторингу якості освіти, створення та впровадження інформаційно-аналітичної системи визначення рейтингу науково-педагогічних працівників, створення Наукового парку "Київська політехніка" та багато іншого. Ректор також зупинився на окремих досягненнях в навчальній, науковій, навчально-виховній роботі, міжнародній діяльності та роботі з розвитку інфраструктури університету. На завершення доповіді Михайло Згуровський розповів про перспективи НТУУ "КПІ" та резерви для його подальшого розвитку.

Після відповідей ректора НТУУ "КПІ" на запитання присутніх члени Комісії одностайно проголосували за те, щоб роботу М.З.Згуровського на цій посаді визнати задовільною.

Інф. "КПІ"

НТУУ "КПІ" у ТОП 700 міжнародного рейтингу QS

Однією з гарячих новин, які обговорювалися в ЗМІ на початку вересня, стало повідомлення про те, що Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут" та Донецький національний університет увійшли до підсумкового рейтингу ТОП 700 найкращих університетів світу за версією компанії QS (Quacquarelli Symonds), <http://www.topuniversities.com>.

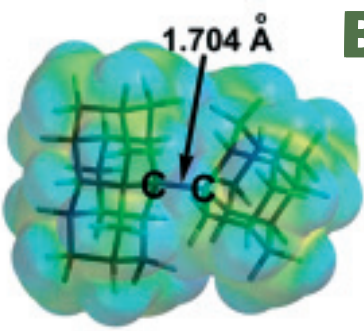
У більшості українських ЗМІ ця подія оцінювалася не інакше як пролив, бо поява українських університетів серед 4% кращих університетів світу стала непересічною подією для всієї країни.

Компанія QS позиціонує себе як інформаційну платформу в галузі освіти та розвитку кар'єри. З 2004 року компанія видає щорічний рейтинг вищих навчальних закладів. Протягом перших 5 років рейтинг

готувався спільно із Times Higher Education (THE) – британським тижневиком, який спеціалізується на дослідженнях у сфері вищої освіти. За ці роки рейтинг THE – QS World University Rankings (THE-QS) став одним з найбільш авторитетних університетських рейтингів у світі. Для НТУУ "КПІ" співробітництво з компанією QS розпочалося 6 жовтня 2009 року, коли співробітники університету взяли участь у медіа-заході на тему "Можливості для інтеграції українських вузів у міжнародному рейтингу Times-QS". Ініціаторами цього заходу виступили компанія "Систем Кепітал Менеджмент" (засновник проекту "Рейтинг вузів Компас") та компанія QS (Велика Британія) за підтримки Міністерства освіти і науки України.

Закінчення на 2-й стор. ➔

Видатне досягнення наших хіміків

Поняття про хімічний зв'язок добре знайоме всім з курсу хімії. Воно настільки фундаментально опрацьовано, що будь-яка інформація, яка змінює наше уявлення про хімічне зв'язування, є сенсацією. Відомо, що довжини хімічних зв'язків є відносно постійними і їх значне подовження завжди супроводжується розпадом молекули. Співробітники кафедри

органічної хімії і технології органічних речовин ХТФ к.х.н., с.н.с. П.О.Гунченко та м.н.с. Л.В.Черниш за участю студентки Є.Ю.Тихончук під керівництвом д.х.н., проф. А.А.Фокіна, у співпраці з університетами Гісена (Німеччина) та Стенфорда (США) кинули виклик природі. Використовуючи як вихідні сполуки так звані діамантоїди (вуглеводні нанометрових розмірів, що відтворюють фрагменти структури природного алмазу і добуваються з нафти), вони синтезували молекули, які містять аномально подовжені зв'язки.

Новий світовий рекорд довжини для вуглецевого зв'язку C-C наразі становить 1,704 Å (проти типових 1,540 Å). Дивовижно, що не зважаючи на рекордну довжину зв'язку, синтезовані сполуки є стабільними на-

віть при підвищених температурах. Результат виявився настільки неочікуваним, що виникла необхідність провести окреме дослідження причин такої аномальної стабільності і це призвело до фундаментального відкриття.

Раніше вважали, що існують два різні типи взаємодії між атомами: слабкі міжмолекулярні (сили Ван-дер-Ваальса) та сильні міжатомні взаємодії, які відносили до хімічного зв'язування. Виявилось, що одержані в КПІ сполуки з наддовгими зв'язками стабілізовані не тільки за рахунок традиційних сил, а й за рахунок слабких Ван-дер-Ваальсових взаємодій. На рисунку наведено приклад молекули з власними поверхнями Ван-дер-Ваальса навколо наддовгого зв'язку.

Таким чином, вперше у світі експериментально встановлено, що слабкі Ван-дер-Ваальсові сили можуть мати вирішальний вплив на стабілізацію індивідуальних молекул. Це відкриває перспективи створення матеріалу, у якому сильні зв'язування будуть дорівнювати за інтенсивністю численним слабким зв'язуванням і який буде знаходитися на межі між індивідуальною молекулою і наноматеріалом. Одержані результати виявились настільки важливими, що були опубліковані у найбільш авторитетному науковому журналі Nature (2011, т. 477 с.308-311). Варто зауважити, що це перша робота українських хіміків, опублікована у цьому журналі.

І.М.Астрелін, декан ХТФ, д.т.н., проф.

ДО ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ДНЯ БІБЛІОТЕК

У МАЙБУТНЄ – З КНИГОЮ!

Науково-технічна бібліотека Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут" по праву вважається однією з найкращих бібліотек вищих навчальних закладів України і Європи. Фондами бібліотеки користувалися і користуються багато поколінь київських політехніків і не тільки їх.

Сьогодні НТБ НТУУ "КПІ" – це потужний заклад, який впроваджує сучасні методи книгокористування, ІТ-технології тощо.

Бібліотека обслуговує 45 тисяч читачів. Щоденно бібліотеку відвідує 1300-1800 читачів, яким видається від 4,5 до 6 тисяч примірників видань документів. На будь-якому пункті видачі читач обслуговується протягом 15-25 хвилин.

У фонді бібліотеки зберігається 3 млн примірників книг і документів українською, російською, англійською, німецькою, французькою та іншими

мовами. Це науково-технічна література, половина фонду – підручники і навчальні посібники, а також вітчизняна і зарубіжна періодика, нормативно-технічна документація, соціально-економічна і художня література, література з питань мистецтва, спорту, культурознавства, народознавства, лінгвістики, права, менеджменту та маркетингу, біотехніки і біотехнології. Сьогодні бібліотека отримує близько 1000 назв періодичних видань.

Про роботу і здобутки науково-технічної бібліотеки розповідає її директор заслужений працівник культури України **Василь Герасимович Дригаїло**.

– Шановний Василю Герасимовичу, розкажіть, будь ласка, про історію створення бібліотеки.

– Бібліотека університету виникла разом із Київським політехнічним інститутом імператора Олександра II 30 серпня 1898 року. Тоді вона називалась Фундаментальна бібліотека КПІ. З 1965 року

отримала статус науково-технічної бібліотеки КПІ. З 1943 року наша бібліотека отримувала із Центрального колектору наукових бібліотек (м. Москва) обов'язковий платний примірник видань за профілем інституту, з 1983 року її віднесено до I групи з оплати праці.

Організатором бібліотеки був видатний учений, фахівець з етнографії, ар-

хітектури та мистецтва (з 1919 року – академік УАН) М.Ф. Біляшівський. У перший рік фонд бібліотеки складав 17 назв журналів і 556 назв книг. Під інвентарним номером 1 було записано книгу першого ректора КПІ, видатного вченого в галузі прикладної механіки та

Закінчення на 3-й стор. ➔

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

1 **Звіт ректора в Міністерстві**

.....
Видатне досягнення наших хіміків

1 **НТУУ "КПІ" у рейтингу QS**

1 **30 вересня – Всеукраїнський день бібліотек**

2 **Викладач-дослідник Є.Т.Володарський**

.....
Наукові розробки кафедри екобіотехнології та біоенергетики

4 **Студентський футбольний турнір у Польщі**

.....
Художня виставка

.....
Оголошення

ВИКЛАДАЧІ-ДОСЛІДНИКИ

Викладач має бути діючим

С.Т. Володарський

На початку року в КПІ підводять підсумки конкурсу "Викладач-дослідник", який покликаний стимулювати науково-дослідницьку роботу викладачів та сприяти залученню до неї студентів. Наш університет традиційно сильний науковою елітою. Тож не дивно, що дехто удостоївся цього звання вже 4-5 разів (шоручку від дня заснування конкурсу). Серед таких лідерів Євген Тимофійович Володарський – професор кафедри автоматизації експериментальних досліджень ФАКС.

Доктор технічних наук С.Т.Володарський є одним із засновників структурно-алгоритмічного напрямку підвищення точності вимірювань та вірогідності контролю. Результати досліджень впроваджено в серійних приладах – перетворюючих вольтметрах змінного струму в широкому діапазоні частот ВЗ-45 і ВЗ-48 та перших вітчизняних автоматизованих системах контролю аналогових мікросхем, унікальних системах, які працюють на підприємствах у складі автоматизованих систем керування технологічними процесами. Він автор науково-методичних розро-

бок з метрологічного забезпечення систем і комплексів, оцінки невизначеності результатів випробувань. Ним створено методики, які дозволяють нині отримати експериментальні дані, щоб оцінити точність роботи медичних, фармацевтичних, біологічних та ін. лабораторій для подальшої їх сертифікації. А перелік його творчого доробку та обов'язків займе чималий абзац. Зокрема: голова робочої групи, основний виконавець Галузевого стандарту вищої освіти "Освітньо-кваліфікаційна характеристика та Освітньо-професійна програма підготовки бакалаврів за напрямом "Метрологія та вимірювальна техніка"; секретар науково-методичної комісії Міносвіти і науки України з галузі знань "Метрологія, вимірювальна техніка та інформаційно-вимірювальна технологія"; голова підкомітету "Метрологія" технічного комітету Національного агентства з акредитації України; член експертної ради ВАК України; член виконком секції "Україна" Міжнародного інституту інженерів електриків-електроніків ІЕЕЕ; дійсний член Міжнародної метрологічної академії та ін.

Він автор понад 220 наукових праць, винаходів, патентів. У співавторстві видав 4 навчальних посібники з грифом Міносвіти і науки України "Метрологічне забезпечення вимірювань та контролю" (2001), "Основи науково-дослідницької роботи" (2006), "Основи управління качеством продукции" (2006), "Статистична обробка даних" (2008). С.Т.Володарський – заслужений викладач КПІ, відмінник освіти і науки України, переможець конкурсу НТУУ "КПІ" в номінації "Викладач-дослідник" (2006, 2007, 2009, 2010), нагороджений медаллю ІЕЕЕ "За видаючі заслуги і вклад", грамотами міністерств і відомств.

Домовитися про зустріч з С.Т.Володарським було непростим: його день щільно заповнений справами. Звичайно, перше запитання – як вдалося досягти такого вагомим наукового визнання? Не задумуючись ні на мить професор відповів: "Ніколи не пізно навчатися. Не можна зупинятися в пізнанні нового незалежно від віку. Викладач у своїй роботі не може користуватися багажем, накопиченим десятком років тому, він має бути діючим, задіяним у дослідженнях. Коли перед науковцем стоять професійні проблеми, він задумується над їх вирішенням та залучає до роботи студентів".

Що тут додати? Хіба що одне: за такою програмою має працювати кожен науковець. За останні 10 років С.Т.Володарський підготував 5 докторів і 8 кандидатів наук. Два роки тому захистила кандидатську ст. викладач Діана Сергіївна Шантир, яка виконала її під керівництвом Євгена Тимофійовича за 1,5 року. Нині наставник та його підопічна подумують уже про докторську.

На прощання С.Т.Володарський зауважив: можливо, потрібно ввести звання "Викладач-дослідник КПІ", що буде відрізняти його володаря від переможця конкурсу "Викладач-дослідник" у поточному році. Науковців, які були переможцями три і більше разів підряд, у КПІ не так уже й багато. На думку Євгена Тимофійовича, 10% надбавки до посадового окладу – не надто велика сума для університету. Тоді досвідчені дослідники, які мають широкий спектр напрацювань і перспективи подальшого їх застосування, не "заступали б дорогу" до перемог молодшим колегам, які ще не мають таких вагомим результатів. Істина, як відомо, народжується в роздумах та при обміні думками.

Н.Вдовенко

НТУУ "КПІ" у ТОП 700 міжнародного рейтингу QS

Продовження.
Початок на 1-й стор.

Регіональний директор QS по Центральній і Східній Європі Зоя Зайцева тоді, коментуючи можливість українських вишів потрапити до рейтингу Times-QS, зауважила, що це не короткотерміновий процес, і українським університетам знадобиться для цього 3 – 5 років.

Цей захід став відправною точкою у процесі підготовки і подання даних НТУУ "КПІ" до рейтингу Times-QS. Вже 25 січня 2010 року ректор університету М.З. Згуровський видав наказ за номером 1-9 "Про створення робочої групи з формування показників та аналізу результатів рейтингу університету", яким було створено постійно діючу робочу групу з формування показників діяльності та аналізу результатів рейтингу стосовно університету. До неї увійшли фахівці всіх департаментів університету. Очолив групу перший проректор Ю.І. Якименко.

Перша спроба подання даних НТУУ "КПІ" до рейтингу Times-QS збіглася в часі із розділенням діяльності компанії Quacquarelli Symonds та Times Higher Education. У 2010 році було започатковано два нових рейтинги: рейтинг світових університетів Times (спільно із компанією Thomson Reuters у ролі дослідницького партнера) і рейтинг світових університетів QS.

Брак досвіду і організаційна перебудова в самій компанії QS, яка призвела до того, що опитування академічних експертів і роботодавців здійснювалося у відпускний період, не дозволили КПІ з першої спроби вскочити до елітного потягу – "QS World University Rankings – 2010".

При підготовці даних для рейтингу цього року минулорічний

досвід було враховано. Отриманий результат свідчить сам за себе. І хоча місце КПІ є поки що не надто високим – "601+" (університет увійшов до останньої сотні рейтингу, де місця більш точно не розподіляються), але перший крок зроблено і це дає надію на успіх у майбутньому.

Цьогорічний відбір претендентів на місця у рейтингу найкращих університетів світу проведено із 2919 ВНЗ-претендентів (всього за даними ЮНЕСКО у світі налічується 20 тисяч ВНЗ). Рейтинг склався на підставі найбільшої у світі вибірки, яка включала дані від роботодавців, професорського складу і наукових експертів.

Найбільш високий результат КПІ має за критерієм "відношення студент/викладач" (10/1), що відповідає 207-му місцю в загальному рейтингу. Більш слабкими виявилися показники КПІ за такими критеріями, як "репутація у роботодавців", "академічна репутація", "рівень інтернаціоналізації студентства", "рівень інтернаціоналізації факультету", які були оцінені на рівні "301+". Проблемним для КПІ виявився "індекс наукових публікацій". За даними SCOPUS науковці і викладачі КПІ за останні 5 років опублікували 977 статей, на які було 744 посилання (після виключення самоцитатування залишилося тільки 401 посилання).

Потраплення до ТОП 700 одним з перших серед університетів України, безумовно, є значним досягненням усього колективу КПІ, але передусім це підґрунтя для подальшого вдосконалення.

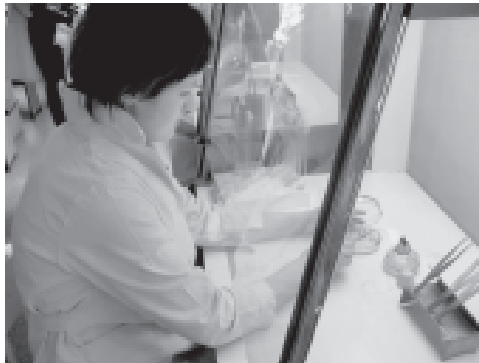
Повний список ТОП 700 QS розміщено на сайті <http://www.topuniversities.com>.

С. Шукєєв,
начальник відділу міжнародних проектів

Впровадження новітніх біотехнологій очищення стічних вод – гарантія чистоти природних водойм

Останнім часом для України все більш нагальною стає проблема швидкого погіршення якості водних ресурсів. Основними причинами забруднення поверхневих вод є скидання неочищених та недостатньо очищених господарсько-побутових і виробничих стічних вод. Сьогодні більшість міських очисних споруд біологічного очищення стічних вод працюють вкрай неефективно, внаслідок чого спричиняють забруднення природних водойм, процеси цвітіння і заростання, пригнічення розвитку водних організмів та інші проблеми. Однією з причин цих явищ є скид на міські очисні споруди неочищених виробничих стічних вод промислових підприємств, які забруднені поверхнево-активними речовинами, іонами важких металів, різноманітними барвниками, дубильними речовинами тощо. Катастрофічні наслідки для природних водойм спричинює скидання неочищених висококонцентрованих стічних вод, наприклад, казеїнових виробництв – забруднення води, повітря, замори риби і, врешті-решт, перетворення чистої водойми на болото. Небажання підприємств влаштувати власні локальні очисні споруди для попереднього очищення виробничих стічних вод, у крайньому випадку розбавлення особливо концентрованих стоків, боротьба санепідстанцій з порушниками чистоти природних водойм – ось чи не основні реалії сьогодення.

Протягом останніх років спостерігається стала тенденція до погіршення якості води за вмістом біогенних та органічних речовин, синтетичних поверхнево-активних речовин, іонів важких металів майже в усіх поверхневих водах, що зумовлює погір-

Проведення мікробіологічного аналізу у лабораторії кафедри екобіотехнології та біоенергетики

шення питного водопостачання населення, виникнення замору риб та утруднює рекреаційне використання водних об'єктів.

На існуючих каналізаційних очисних спорудах використовують технології та методи очищення, які майже століття не зазнавали серйозних змін.

У Національному технічному університеті України "КПІ" на кафедрі екобіотехнології та біоенергетики ФБТ під керівництвом завідувача кафедри доктора хімічних наук, професора С.В.Кузьмінського протягом ос-

тання років успішно розробляється науковий напрям з біологічного очищення побутових та промислових стічних вод з метою створення високоєфективних, маловідходних та економічно вигідних технологій з використанням сучасних рішень: анаеробно-аеробних процесів, нітри-денітрифікації, анамокс-процесу, іммобілізованих мікроорганізмів, біоконвеєрних технологій.

Проведений комплекс експериментальних та виробничих досліджень з очищення стічних вод ряду промислових підприємств: молокозаводів та молокопереробних підприємств, казеїнового виробництва, солодового заводу, шкіряних заводів та ін.; міст та окремих громадських закладів при використанні лабораторних, експериментально-виробничих установок, сучасного лабораторного устаткування, методик проведення експерименту та аналізу забруднюючих речовин дозволив розробити нову біотехнологію очищення стічних вод.

Особливістю нової технології – багатоступеневе анаеробно-аеробне очищення стічних вод з використанням іммобілізованих мікроорганізмів. Основні переваги: можливість підвищити ефективність очищення стічних вод від високомолекулярних органічних і неорганічних речовин, зменшити витрати електроенергії на очищення, підвищити надійність роботи очисних споруд в умовах добоових, сезонних змін витрат стічних вод,

надходжень токсичних речовин, зменшити об'єми утворених осадів і витрати на їх зневоднення та утилізацію.

Результатом проведених досліджень є підготовлена до захисту докторантом кафедри Л.А.Саблій дисертація на здобуття вченого ступеня доктора технічних наук на тему "Фізико-хімічне та біологічне очищення висококонцентрованих стічних вод" (науковий консультант д.т.н., проф. С.В.Кузьмінський), наукові роботи аспірантів кафедри В.С.Жукової та М.В.Козар (науковий керівник – к.т.н., доц. Л.А.Саблій), впровадження технології анаеробно-аеробного очищення ви-

сококонцентрованих промислових стічних вод з використанням іммобілізованих мікроорганізмів, що підтверджено актами випробувань та впровадження, колективна монографія "Екологічна біотехнологія очищення стічних вод та культивування кормових організмів" (автори: С.В.Кононцев, Л.А.Саблій, Ю.Р.Гроховська), 2 патенти України на винаходи, понад 20 наукових статей, 25 тез доповідей на науково-технічних конференціях в Україні, Росії, Польщі.

Л.А.Саблій,
к.т.н., доцент кафедри екобіотехнології та біоенергетики

Випробування технології біологічного очищення води на солодовому заводі у м. Славута

ДО ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ДНЯ БІБЛІОТЕК

**Продовження.
Початок на 1-й стор.**

опору матеріалів, організатора науки в Росії, засновника і першого ректора НТУ "Харківський політехнічний інститут" Віктора Львовича Кирпичова.

– Як найважливіші етапи становлення і розвитку бібліотеки Ви можете виділити?

– Шлях, який пройшла бібліотека до сьогодні, можна умовно поділити на шість етапів її діяльності:

Перший (1898-1917) – дореволюційний;

Другий (1918-1941) – бурхливого розвитку;

Третій (1941-1943) – тимчасової окупації;

Четвертий (1943-1971) – повсюдного відновлення;

П'ятий (1972-1979) – проектування і будівництва нової бібліотеки;

Шостий (з 1980 року по сьогодні) – новітній період діяльності в новому приміщенні.

– Відомо, що М.Ф.Біляшівський недовго очолював бібліотеку КПІ. Хто був його наступником?

– Другим директором був М.С.Сафронів, який брав участь у Всесвітньому конгресі бібліотечарів і архівістів (м.Брюссель) та першому Всесвітньому конгресі бібліотечарів у Санкт-Петербурзі. В 1908 році він відвідав Лейпциг, Берлін, Мюнхен, Відень, де ознайомився з роботою університетських, громадських та державних бібліотек, а також вирішив питання книгообміну і купівлі книг у Німеччині. Визначну роль у поповненні фонду бібліотеки науковою періодикою відіграв вихід у світ першо-

– Як розбудовувалася бібліотека КПІ у повосний період та у період до перебудови?

– У цей період бібліотека впроваджувала в роботу нові форми і методи роботи, елементи наукової організації праці. Відбулося якісне поліпшення роботи бібліотеки. Функціонували філії у Вінниці, Житомирі, Чернігові, Конотопі, Черкасах, Новограді-Волинському. Введено єдиний читальний квиток, єдиний облік роботи, щоденник обліку роботи співробітників, норми на основні процеси роботи бібліотеки, групове обслуговування студентів.

Період діяльності КПІ та його бібліотеки з 1971 по 1987 рік пов'язаний з ім'ям ректора інституту професора Г.І.Денисенка, який з 18 серпня 1971 року, на третій день після призначення його на посаду ректора прийняв рішення про будівництво нової бібліотеки. Роботами з проектування і будівництва за участю співробітників бібліотеки безпосередньо керували проректори В.Д.Сидоренко та Е.О.Назаренко. Директором бібліотеки в цей час була Луїза Василівна Ворона.

Бібліотека була задумана як синтез книги, архітектури, мистецтва і нових технологій.

Вона побудована за індивідуальним проектом. Розташована на головному майдані навчальної зони – площі Знань – і разом з Центром культури і мистецтва та навчальним корпусом № 7 складає основну композицію архітектурного ансамблю університету, створеного в 1975-1984 роках. З трьох боків бібліотека оточена навчальними корпусами, а з четвертого – студентськими гуртожитками з тим, щоб і студент, і співробітник, і викладач змогли дістатися до бібліотеки за 5

У МАЙБУТНЄ – З КНИГОЮ!

сансу бібліотеки – освоєння нової бібліотеки і організації її роботи на рівні світових стандартів.

Були розроблені програми мінімум і максимум освоєння нового приміщення бібліотеки, а також плани розвитку на 1981-1985; 1986-1990 роки. Ці програми і плани були повністю виконані. Бібліотека стала однією з кращих вузівських бібліотек України і Європи. Стала впроваджуватися в роботу нові форми і методи, інноваційні проекти, засоби механізації, автоматизації, комп'ютерні, інформаційні технології. В 1997 році вперше в Україні були введені пластикові читальні квитки для студентів.

Особлива увага приділялась підбору кадрів, їх розстановці, вихованню, підвищенню кваліфікації в нових умовах роботи. З 1981 року до бібліотеки щорічно приходили працювати від 4 до 9 випускників Київського державного інституту культури (КДІК), а також 30 своїх співробітників навчались на заочному відділенні. Студенти ІІ-ІV курсів Національного університету культури і мистецтва (НУКІМ) проходять практику в бібліотеці, згідно з угодою проводяться заняття із студентами Київського обласного училища культури. В бібліотеці зародилися такі традиції, як посвячення в бібліотечарі, конкурси "Кращий наставник", "Кращий молодий бібліотечар", "Кращий за професією".

У цей період проводились дні факультетів, кафедр, інформації, дипломника, тематичні перегляди літератури, а також семінари з інформаторами кафедр і відповідальними за роботу кафедральних і кабінетних бібліотечок. По МБА бібліотекою користувалося 983 бібліотеки. Бібліотека вела міжнародний книгообмін із 25 зарубіжними країнами, в тому числі зі США, Німеччиною, Англією, Японією. Із філії інституту і бібліотеки виділились самостійні інститути і їх бібліотеки: Вінницький політехнічний, Чернігівський, Житомирський та Черкаський технологічні інститути. Нині бібліотека використовує для задоволення потреб читачів і Міжнародного міжбібліотечного абонементу (ММБА) ваучери ІФЛА, а також електронну доставку необхідних документів. Бібліотека отримала декілька грантів від міжнародного фонду "Відродження", "Бібліотеки відкритого суспільства, регіональна бібліотечна програма" інформаційного центру посольства США в Україні та інші.

– Василю Герасимовичу, розкажіть, будь ласка, про географію співробітництва, реалізовані проекти та перспективи Вашої роботи?

– Бібліотека тісно співпрацює з іноземними культурними центрами, що діють в Україні: німецьким культурним центром "Гете-Інститутом" (цей центр

вують на засіданні секцій, круглих столів, семінарів, виступають із доповідями).

Бібліотека є активним членом Української бібліотечної асоціації. Її директором був президентом асоціації з 2001 по 2005 рік, а заступник директора була секретарем президії УБА. Нині вчений секретар бібліотеки С.І. Барабаш обра на головою секції УБА з адвокатської діяльності бібліотеки.

Підписані і втілюються в життя договори про співпрацю з бібліотеками

теті, і авторефератів цих дисертацій, звітів НДР і ДКР".

Закінчується розробка англійської і російськомовної версії сайту бібліотеки, в минулому році його відвідало 100 тисяч користувачів бібліотеки. Бібліотека взяла курс на передплату журналів, а також підручників і навчальних посібників в електронному форматі.

Нині ми відпрацьовуємо механізми передачі різних видів навчальних та наукових повнотекстових електронних документів університету до електронного архіву НТУУ "КПІ".

Проводяться заняття зі студентами І-го курсу з "Основ інформаційної культури", планові семінарські заняття з аспірантами першого року навчання, організовано систему постійно діючих групових консультацій з проблем користування електронним каталогом, електронним замовленням, базами даних, пошуком наукової та навчальної інформації тощо. Вивчається питання співпрацю з НІМКС "Інститут післядипломної освіти" НТУУ "КПІ" щодо внесення до навчального плану курсів інформаційної грамотності для професорсько-викладацького складу, в тому числі розробка дистанційних курсів.

У холі бібліотеки постійно відбуваються художні виставки майстрів мистецтва України, викладачів, співробітників і студентів університету. Бібліотека має чудовий зал для проведення масових заходів, де постійно проводяться міжнародні, міжуніверситетські, бібліотечні науково-практичні конференції, олімпіади студентів, брейн-ринги, вечори зустрічі з письменниками держави, міста, університету. Тут проводяться засідання "Клубу пушкіністів", який очолює проф. Л.О.Кесова і "Клубу любителів фантастики", який очолює доцент С.М.Лопач.

30 вересня 2010 року на святкуванні Всеукраїнського дня бібліотек, яке проходило під гаслом "Бібліотека – світ нових можливостей", крім традиційних заходів: святкових привітань, посвячення в бібліотечарі нових співробітників, виставки робіт умільців бібліотеки, екскурсійної поїздки для бібліотечарів, були організовані і проведені заходи для наших читачів, викладачів, співробітників, аспірантів, студентів. Переможці одержали почесні відзнаки в номінаціях: "Найвідповідальніший читач", "Найактивніший читач", "Найактивніший користувач електронними базами", "Найрудованіший читач", "Найдисциплінованіший читач", "Найкращий читач НТБ НТУУ "КПІ", "Найкращий партнер", "За благодійність", "За активну і довготривалу співпрацю з бібліотекою". Була також проведена серед читачів на веб-сайті бібліотеки інтерактивна вікторина з бібліотечної тематики. За межами бібліотеки у фірмових футболках з написом: "Я люблю мою бібліотеку" співробітниця бібліотеки роздавала флаєри з короткою інформацією про бібліотеку та запрошенням до участі у вікторині. Були також відзначені грамотами "За благодійну діяльність" і "За плідну співпрацю" факультети: менеджменту і маркетингу, соціології і права, теплоенергетичний, інформатики та обчислювальної техніки.

Бібліотека розробила концепцію розвитку бібліотечно-інформаційного обслуговування, стратегічний план і програму розвитку НТБ НТУУ "КПІ" ім. Г.І.Денисенка на 2010-2020 роки, де ставиться завдання увійти до двадцятки кращих вузівських бібліотек Європи і світу.

Сьогодні бібліотека є відкритою системою, з її фондами може працювати будь-який житель планети Земля.

Діяльність бібліотеки спрямована на сприяння виконанню університетом функцій науково-дослідницької установи, на інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу і науково-дослідницьких розробок, підготовку висококваліфікованих фахівців відповідно до вимог Болонського процесу, впровадження інноваційних, інформаційних, телекомунікаційних технологій. Робота бібліотеки ведеться під девізом "Кращому університету – кращу бібліотеку".

Спілкувався Володимир Янковий

У залі №12 НТБ проходить конференція

го тому "Известий КПІ". Завдяки цьому виданню бібліотека почала систематичний обмін з бібліотеками різних країн, у першу чергу Росії і Німеччини, Польщі, Франції, Швейцарії, Австрії. Нині традиції "Известий КПІ" продовжують "Наукові вісті НТУУ "КПІ", а також 36 назв періодичних видань, які видають структурні підрозділи університету. Бібліотека вела як внутрішній, так і міжнародний книгообмін із багатьма бібліотеками світу.

– Що Ви можете розповісти про функціонування бібліотеки КПІ у період індустріалізації держави та в роки війни?

– У 1920-1930 роки, в період індустріалізації, на базі факультетів і кафедр інституту та бібліотеки виникла ціла низка інститутів, а разом із ними і бібліотек: в Одесі – водного транспорту; у Харкові – текстильний інститут; у Дніпропетровську – інженерно-залізничного транспорту та зоотехнічний. У Києві були створені інститути: автотранспортний, легкої і харчової промисловості, цивільної авіації, інженерно-будівельний, сільськогосподарська академія.

У 1940 році фонд бібліотеки КПІ налічував 400 тисяч примірників. Вона обслуговувала 5258 читачів, книговидача – 882640 примірників. Вона була серед кращих бібліотек вищих навчальних закладів республіки. Її постійними читачами були спеціалісти з багатьох організацій, інститутів, інженери і вчені міста Києва.

Під час війни з 1941 по 1943 роки інститут працював у стінах Середньозазіського індустріального інституту в Ташкенті.

Бібліотека залишилася в Києві і була частково зруйнована, спалена і пограбована. Багато цінних книг було вивезено до Німеччини та Австрії. Загалом бібліотека втратила 144843 примірники. Для збереження книжкових фондів, які лишилися, багато зусиль доклали працівники бібліотеки, а в повосні роки її директор Лука Григорович Паперовий.

хвилин. Загальна площа бібліотеки складає 13869 кв. метрів. Приваблює увагу планувальне вирішення бібліотеки з внутрішнім двориком. До речі, 24 лютого цього року у внутрішньому дворикі висотою 23 метри відбулося урочисте відкриття маятника Фуко – єдиного в Україні.

Навколо внутрішнього дворика розташовано 15 спеціалізованих читальних залів на 1500 місць, а також зали каталогів, інформаційної та довідково-бібліографічної роботи, 8 книгозшивів і абонементів: два зали навчальної літератури, науково-технічної літератури, періодики, соціально-економічної і художньої літератури. В усіх читальних залах є доступ до Інтернету, а в залі каталогів і в читальному залі № 1 функціонує безпроводний Інтернет. До речі, на основі програмного забезпечення "ALEPH" фірми Ex-Libris нині ведеться активна підготовка до автоматизованої книговидачі в читальних залах, а в 11-й залі вона уже функціонує. На основі штрих-кодової технології вже два роки функціонує автоматизована книговидача і повернення бібліотечних матеріалів на абонементі науково-технічної літератури, ведеться підготовча робота до впровадження цих технологій на абонементів навчальної літератури та періодики.

У 1979-1981 роках народний художник України, лауреат Державної премії ім. Т.Г.Шевченка В.І. Пасивенко розписав хити чотирьох поверхів бібліотеки на тему "Людина і природа". Кожен поверх має свою назву розписів. Перший поверх – "Людина і вогонь", другий "Людина і вода", третій "Людина і земля", четвертий "Людина і космос". Лейтмотивом цих розписів є думка про гармонію взаємовідносин людини з природою.

– Василю Герасимовичу, нові часи вимагають нових підходів до здійснення діяльності. Чи можна охарактеризувати сучасний період розвитку бібліотеки?

– З 1980 року почався новітній період діяльності бібліотеки. Це період рене-

У залі рідкісної та цінної книги

з 1993 по 2006 рік функціонував у стінах бібліотеки, а з 2006 року тут працює Українсько-Японський центр), з Французьким культурним центром в Україні, Британською радою в Україні, Центром інформаційних ресурсів посольства США в Україні, Українсько-Польським центром та іншими.

З 1998 року бібліотека є співорганізатором щорічної другої за значенням у бібліотечному світі Міжнародної конференції "Бібліотеки і асоціації в мільніому світі: нові технології і нові форми співробітництва", на якій директор бібліотеки і заступник директора голо-

УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ ЦЕНТР ІНФОРМУЄ

Студентський футбольний турнір у Польщі

Продовження великого спортивного форуму під назвою "Українсько-Польський футбольний турнір університетських команд 2010-2012" цього року відбулося у Польщі. Нагадаємо, що цей турнір був організований з ініціативи Українсько-Польського центру НТУУ "КПІ", студентських організацій Варшавської та Київської політехнік і Польської освітньої фундації "PERSPECTYWY" на виконання меморандуму, підписаного 26 червня 2008 року.

Футбольна команда НТУУ "КПІ" у Польщі

Як і торік в Україні, змагання проводилися в містах, у яких проводилися матчі "ЄВРО-2012". У Польщі це право вибороли міста Познань, Гданськ, Вроцлав і Варшава. Тож на полях цих міст з 8 по 14 вересня тривало і наше міжнародне спортивне дійство.

Серед команд-учасниць порівняно з минулим роком відбулися незначні зміни. З українського боку в турнірі взяли участь команди Харківського національного університету ім. Каразіна, Харківської державної зооветеринарної академії, Донецького державного університету управління, Донецького юридичного інституту, Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е.О.Дідоренка, Національного технічного університету України "КПІ", Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова, Львівського національного аграрного університету та Львівської Академії сухопутних військ ім. Петра Сагайдачного. Польщу представляли Університет Марії Кюрі-Склодовської (Люблін), Університет ім. Адама Міцкевича (Познань), Ягеллонський університет (Краків), Вроцлавський університет, Варшавський політехнічний університет, Університет Шлоньски (Катовіце), Варшавський університет, Познанський політехнічний університет, Гданський політехнічний університет, Гданський університет, Лодзинський політехнічний університет, Варшавська академія фізичного виховання.

Групові частини турніру проходила з 9 по 11 вересня. За підсумками виступів команд визначилися фіналісти та команди-учасниці матчу за 3-тє місце. Футболісти НТУУ "КПІ" здобули одну перемогу над Варшавською політех-

нікою з рахунком 2:0, одну гру звели внічию, а одну прогали.

У фіналі 13 вересня зустрілись Академія сухопутних військ ім. Петра Сагайдачного (м.Львів) та Варшавська Академія фізичного виховання. Львівська команда програла з рахунком 1:6. Третє місце між собою розіграли Університет ім. Адама Міцкевича (Познань) і Харківська державна зооветеринарна академія. І в цьому матчі перемогу здобула польська сторона з рахунком 3:1.

А 12 вересня в аудиторії Сенату Варшавського політехнічного університету відбулась Українсько-польська конференція "Через спорт до розвитку співпраці між вищими навчальними закладами та порозуміння у Європі". Як розповів нам проректор НТУУ "КПІ" С.І. Сидоренко, який репрезентував на ній наш університет, конференція обговорила підсумки групової частини турніру і накреслила перспективи поглиблення співпраці між вищими обох країн. Після її закінчення учасники дали прес-конференцію. На запитання журналістів відповіли з польського боку – професор Марек Роцькі – голова Академічної спортивної ради, сенатор Республіки Польща, Бартоломей Корпак – генеральний секретар Академічної спортивної ради Польщі, Владзімеж Пашиньські – віце-мер міста Варшава, Адам Олковіч – директор турніру УЄФА "ЄВРО 2012", Вальдемар Сивінські – президент Польського освітнього фонду "Перспективи", Сва Суска – директор Департаменту міжнародної співпраці Міністерства спорту і туризму Республіки Польща, і з українського – Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Польща М.З. Мальський, В.Г. Гамов – голова Комітету з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, професор В.С.Бакіров – ректор Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, голова Ради ректорів ВНЗ III-IV рівнів акредитації Харківського регіону та професор С. І. Сидоренко – проректор Національного технічного університету України "КПІ", директор Українсько-Польського центру КПІ. Учасники конференції висловили впевненість у подальшому розвитку плідної співпраці України та Польщі у всіх сферах суспільного життя. Після прес-конференції організатори влаштували святковий концерт та фуршет для учасників і гостей турніру.

Отже, слова, вивнесені в назву конференції, – "Через спорт до розвитку співпраці між вищими навчальними закладами та порозуміння у Європі" – не порожні гасла. Вони ґрунтуються на реальних справах у напрямку поглиблення зв'язків між університетами. А НТУУ "КПІ" є одним з головних провідників налагодження цієї співпраці.

Сергій Смолюк

У виставковій залі ім. Веніаміна Кущіра ФСП відкрилася виставка акварелей "Карпатські мелодії" відомої мисткині Любові Панченко. Виставка організована Музеєм шістдесятництва.

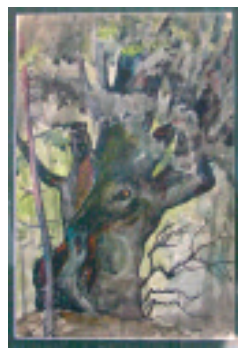
Любов Панченко – професійний художник-модельєр, народилася в с. Яблунівка Київської обл. у 1938 р. Закінчила Київське училище прикладного мистецтва (кінець 1950-х) та заочно факультет графіки Поліграфічного інституту ім. Федорова (1968 р.). Працювала в проектно-конструкторському відділі технологічного інституту та в Республіканському будинку моделей. Вона розробляла моделі одягу, зразки вишивок, графічні заставки до книжок, створювала живописні полотна, декоративні розписи, костюми для фольклорно-етнографічних колективів, ілюструвала повість М.Коцюбинського "Тіні забутих предків" тощо. З метою вивчення Карпат, по-бути гуцулів подорожує тим краєм і привозить з собою десятки етюдів, виконаних аквареллю, гуашшю, традиційною та розмитою технікою. А потім її дорога пролягла на Полісся, де ходила від хати до хати, збирала зразки народної творчості, купувала в магазинах простиралла і звичайні рушники та обмінювала їх на сорочки, вишиті давніми польськими узорами. Її роботи завжди вирізнялися оригінальним стилем. Вона серцем прикипіла до історії, культури свого народу, своєї землі. Тож у вишивці, акварелі, моделі одягу та його оздоб-

Любов Панченко

лення завжди влітала українську орнаментику.

Доля художниці склалася драматично. Твори майстрині не пропагувалися і не виставлялися через національний світогляд та яскраво виражений український колорит. У 2008 р. у трьох залах Національного музею літератури України експонувалася ювілейна виставка Любові Панченко – понад 150 творів: живопис, графіка, аплікація. Євген Сверстюк, правозахисник, письменник тоді зауважив: "Ці роботи явно

Карпатські мелодії

несуть печать геніальності. Вона живе в своєму світі, вона відкриває нам цей світ". "В її особі ми маємо перлину нашого мистецтва", – вважають колеги та друзі цієї талановитої жінки.

Доторкнутися до світу художниці тепер можуть і політехніки: на виставці представлені її карпатські етюди. Хтось пізнає в них знайомі місця, хтось нафантазує туманний ранок чи передчуття зустрічі з мольфаром. Головне, що експозиція не лише байдужим: тут і гордість за свій такий розмаїтий край, і бажання стати ближчим до природи та відчутти енергію рідної землі.

Н.Вдовенко

Самокиш Анатолій Іванович

13 вересня 2011 року пішов з життя заступник директора Фізико-технічного інституту НТУУ "КПІ" кандидат технічних наук, доцент кафедри фізико-технічних засобів захисту інформації Анатолій Іванович Самокиш.

Анатолій Іванович народився 1 січня 1942 р. в м. Носівка Чернігівської області.

У 1959 році зі срібною медаллю закінчив середню школу. Потім декілька років працював монтажником радіоапаратури Київського радіозаводу. У 1962 році став студентом радіотехнічного факультету Київського політехнічного інституту, який закінчив з відзнакою у 1965 році. Після закінчення інституту працював інженером та старшим інженером Київського радіозаводу.

З 1971 року А.І. Самокиш – аспірант кафедри радіоприймальних пристроїв радіотехнічного факультету КПІ. Після закінчення аспірантури працював молодшим науковим співробітником Проблемної лабораторії гідроакустики КПІ, начальником науково-дослідного відділу, старшим науковим співробітником ОКБ "Штурм" НТУУ "КПІ".

Захистив кандидатську дисертацію у 1977 році.

Анатолій Іванович був досвідченою, творчою людиною. За успіхи в науково-технічній творчості у 1970 році був нагороджений срібною медаллю ВДНГ СРСР. Має 12 авторських свідоцтв та патентів на винаходи, більше 20 публікацій, доповідей на наукових конференціях.

З 2002 року працював доцентом кафедри фізико-технічних засобів захисту інформації, заступником директора з навчально-виховної роботи ФТІ НТУУ "КПІ". На цих посадах Анатолій Іванович багато уваги приділяв роботі із студентами, щиро допомагав їм у навчанні та побуті. Серед студентів користувався великою повагою.

Анатолій Іванович майже все своє життя працював в КПІ; виявив себе висококваліфікованим фахівцем, дисциплінованим, сумлінним співробітником, відповідальним та вимогливим викладачем, науковим керівником, консультантом, наставником молоді.

Ректорат, студенти, викладачі і співробітники НТУУ "КПІ" висловлюють співчуття рідним, близьким і друзям Анатолія Івановича з приводу тяжкої втрати.

Світла пам'ять про Анатолія Івановича Самокиша назавжди залишиться в наших серцях.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ "КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ"

ОГОЛОШУЄ КОНКУРС

на здобуття премій НТУУ "КПІ" за кращі підручники, навчальні посібники та монографії у 2012 році.

Термін подання документів – до 31 грудня 2011 р.

З переліком документів, що подаються на конкурс, та з умовами розгляду можна ознайомитися в організаційному відділі НДЧ (корп.1, к.138), на сайті університету www.kpi.ua в розділі "Науково-інноваційна робота" – Положення про премії НТУУ "КПІ".

Телефон: 454-92-00, e-mail: o.savitch@kpi.ua.

ОГОЛОШЕННЯ

На кафедрі математичного аналізу та теорії ймовірностей фізико-математичного факультету працює гурток з розв'язання олімпіадних задач з вищої математики.

Заняття проводяться кожного понеділка о 16-10 в аудиторії 432 корпусу 7.

Запрошуємо всіх бажаючих.

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»

газета Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут»

<http://www.kpi.ua/kp>

✉ 03056, Київ-56
проспект Перемоги, 37
корпус № 1, кімната № 221
✉ gazeta@kpi.ua
☎ гол. ред. 406-85-95; ред. 454-99-29

Головний редактор
В.В.ЯНКОВИЙ

Провідний редактор
В.М.ІГНАТОВИЧ

Провідний редактор
Н.Є.ЛІБЕРТ

Дизайн та комп'ютерна верстка

І.Й.БАКУН
Л.М.КОТОВСЬКА

Комп'ютерний набір
О.В.НЕСТЕРЕНКО

Коректор
О.А.КІЛІХЕВИЧ

Рєєстраційне свідоцтво Кі-130
від 21. 11. 1995 р.

Друкарня ТОВ «АТОПОЛ-інк»,
м. Київ, бульвар Лепсе, 4
Тираж 2000

Відповідальність за достовірність
інформації несуть автори.
Позиція редакції не завжди збігається
з авторською.